

Skupština Vojvodine

Poslanici retko govore na jezicima manjina

Poverenica

Janković: Nikolić obraćanjem zanemario manjine

24 Minority News

mesečni bilten o životu manjinskih zajednica u Srbiji

januar 2016

Ulica da podseti da smo ljudi

Kancelarija za ljudska i manjinska prava

Paunović: Smanjena stopa smrtnosti romske dece dokaz boljeg položaja manjina u Srbiji

Međunarodni dan sećanja na žrtve Holokausta

Rusini obeležavaju Nacionalni praznik

Centar za promociju ljudskih i manjinskih prava i održivi razvoj "Human District", povodom obeležavanja Međunarodnog dana tolerancije, organizovao je 16. novembra u ustanovi kulture Parobrod u Beogradu svečano otvaranje motivacione izložbe fotografija, nagradnog karaktera, koja je imala za cilj promociju i poštovanje ljudskih prava.

Ukinuto fakultativno učenje rumunskog jezika u školi u Jankovom mostu

Odluka o ukidanju fakultativnog učenja rumunskog jezika u školi u Jankovom Mostu je primer poništavanja stečenih prava nacionalnih zajednica, što je Ustavom Srbije zabranjeno.

Hronika nacionalnih manjinja konačno na nacionalnoj televiziji

Centar za istraživanje migracija je još 2013. godine snimio prvu pilot emisiju Hronike nacionalnih manjina i predstavio je programskom odboru Minority NEWS projekta, koji čine predstavnici svih Nacionalnih saveta nacionalnih manjina.

Nacionalni savet crnogorske manjine dobio nove prostorije

Nacionalni savet crnogorske nacionalne manjine dobio je nove prostorije, a reč je o objektu površine 400 kvadratnih metara koji se nalazi u centru Vrbasa.

Ako imate pitanje vezano za funkcionisanje Nacionalnih saveta nacionalnih manjina ili za oblast prava nacionalnih manjina rado ćemo pronaći i objaviti odgovor.

info@minoritynews.rs

Zašto Srđan i zašto danas?

U društvima ogrezlim u samozadovoljenju, alijenaciji i skepticizmu prema svemu drugačijem, gde su razlike između ljudi sve veće prepreke komunikaciji, a otvorenost, ljubaznost i ljudskost se prepoznaju kao lične slabosti, teško se može zamisliti nešto, bilo šta: događaj, čin, čovek, delo, za koje bi se moglo reći da oslikava dobru stranu ljudske prirode.

Opšta je mudrost da što su vremena teža, to su i ljudi suroviji jedni prema drugima. Dok jedni odsustvo morala pripisuju teškim životnim uslovima, siromaštvu, finansijskoj krizi, kompeticiji od malih nogu i još mnogo čemu drugome, drugi smatraju da je vreme takvo, jer je većina utonula u zonu komfora uljuljkana u šund i kič te usled zaslepljenosti ne vidi da se nalazi u moralnom i mentalnom mraku i beznadežnosti.

Ipak, činjenica je da smo živeli i u mnogo težim okolnostima i da smo živeli u vremenima mnogo veće moralne i mentalne beznadežnosti, te ne možemo lako prihvatiti tumačenje da danas ne živimo u vremenu heroja i herojskih dela zbog toga što ne možemo sebi priuštiti bolji automobil, skuplju odeću ili zato što slušamo potpuno neharmoničnu muziku „oplemenjenu“ banalnim tekstovima, što bez ustezanja i srama gledamo privatnost nepoznatih ljudi ili što uzdišemo za „starletama“ koje su postale muze našeg doba.

O Srđanu Aleksiću znamo sve, ali je pitanje da li zapravo razumemo njegovu poruku. Da li nam je jasno zašto je on istinski heroj i zašto se on dogodio u mnogo težim vremenima nego što su današnja? Da li je danas potreban Srđan Aleksić ili nam je njegova žrtva bila dovoljna da razumemo šta je to bolja strana ljudske prirode.

Srđan je svakako oličnje bolje strane ljudske prirode koja je istinska suština postojanja ljudi kao vrste. Dokle god Srbija bude bila ponosna na Srđana Aleksića i njegov čin, svaki čovek može da bude ponosan na Srbiju.

U Srbiji žive pripadnici 30 različitih nacionalnih zajednica!

Poslanici retko govore na jezicima manjina

Izvor: RTV

Iako se Skupština Vojvodine po broju jezika koji su u službenoj upotrebi nalazi odmah iza Evropskog parlamenta, pokrajinski poslanici pravo da govore na maternjem jeziku nacionalne manjine kojoj pripadaju, gotovo da ne koriste. U pokrajinskom parlamentu poslanici mogu da govore na čak šest jezika, a tu mogućnost iskoristilo je samo 12 poslanika. ...

Na dan skupštinskog zasedanja, prevodioci zaposleni u pokrajinskoj administraciji iz svojih kabina prevode čitav tok debate, omogućavajući tako poslanicima da govore na mađarskom, slovačkom, hrvatskom, rumunskom i rusinskom jeziku.

Međutim, uprkos tome što su glasanjem za Statut Vojvodine poslanici višejezičnost odredili kao jednu od najznačajnijih vrednosti, ti se jezici u parlamenatarnoj debati retko čuju.

Iako čak trećinu poslanika u pokrajinskom parlamentu čine pripadnici nacionalnih manjina, svoje pravo da govore na maternjem jeziku je tokom 2015. godine iskoristilo samo devetoro poslanika koji su govorili na mađarskom i troje koji su govorili na slovačkom.

"Kad ste navikli da govorite u jednom političkom žargonu, nekad mi je lakše vezano za određene izraze što se tiče političkog žargona da govorim na srpskom, a inače ne bežim od toga i itekako govorim na mađarskom", kaže poslanik SVM-a u Skupštini Vojvodine Šandor Egereši, a njegov kolega iz Demokratske stranke Daniel Lungur dodaje da se maternjim rumunskim jezikom služio dva puta, i to kada se obraćao biračima iz manjinske zajednice.

"Kada je problematika tehničke prirode, onda je zgodnije da se obraćamo na srpskom jeziku, a kada je problematika vezana za nacionalne zajednice, onda se obraćamo na jezicima nacionalnih zajednica", priča Lungur.

„Kad ste navikli da govorite u jednom političkom žargonu, nekad mi je lakše vezano za određene izraze što se tiče političkog žargona da govorim na srpskom, a inače ne bežim od toga i itekako govorim na mađarskom“

Šandor Egereši

Takva praksa pokazuje da se jezici nacionalnih manjina na domaćoj političkoj sceni koriste isključivo u političke svrhe i zarad ostvarivanja političkih poena, smatra novinar Norbert Šinković. On dodaje da partije na taj način u javnosti potvrđuju svoj inkluzivni karakter.

"Političke stranke češće koriste svoje poslanike i teraju ih da govore na maternjem jeziku kada je reč o kampanji", priča Šinković. "Mi smo videli da svaki

put kad imamo neku političku kampanju, mi imalo letke na više jezika, obično na binama imamo bar jednog predstavnika neke manjinske zajednice koji govori i na srpskom, ali i na svom maternjem jeziku i vrlo je apsurdno da u Skupštini Vojvodine gde imamo institucionalne okvire, naši poslanici ne koriste tu mogućnost."

Miroslav Keveždi iz Centra za interkulturalnu komunikaciju dodaje da bi takvo pravo trebalo omogućiti i poslanicima u republičkom parlamentu i podseća da je Srbija usvojila međunarodni dokument kojim se obavezala da će štiti manjinske i regionalne jezike.

"Srbija se obavezala da će štiti deset jezika na svojoj teritoriji i ne bi bilo loše da se ti jezici čuju i u republičkoj skupštini, jer se ponekad stiče utisak da se zaboravlja da u ovoj državi žive i Mađari i Albanci i druge manjine koje imaju svoje jezike i svoje sisteme o kojima republička skupština treba da brine", priča Keveždi.

Takvo pravo, međutim, republički poslanici trenutno niti imaju, niti postoji ikakava inicijativa da im se to pravo i omogući.

Srbija se obavezala da će štiti deset jezika na svojoj teritoriji i ne bi bilo loše da se ti jezici čuju i u republičkoj skupštini, jer se ponekad stiče utisak da se zaboravlja da u ovoj državi žive i Mađari i Albanci i druge manjine koje imaju svoje jezike i svoje sisteme o kojima republička skupština treba da brine

U Beogradu ulica Srđana Aleksića

Jedna ulica u Beogradu dobila je ime po savremenom junaku Srđanu Aleksiću koji je ubijen 27. januara je pre 21 godinu u trenutku dok je spašavao svog sugrađanina Bošnjaka na pijaci u tom gradu, što je jedan od najplemenitijih događaja savremene istorije na prostorima jugoistočne Evrope.

Malo je onih koji ne znaju ko je bio Srđan Aleksić. Trebinjski mladić koji je svojom plemenitošću opomenuo i zadužio.

Ono što je pre 21 godinu Srđan učinio na trebinjskoj pijaci ostaće u kolektivnoj

memoriji kao jedan od najplemenitijih činova vremena u kojem je zlo imalo glavnu i presudnu reč.

Njegov otac nakon Srđanove smrti oblepio je Trebinje plavim umrlicama na ko-

jima je pisalo: "Obaveštavamo rodbinu, prijatelje kumove i poštene građane da je naš Srđan Radov Aleksić ispunjavajući ljudsku dužnost tragično završio svoj mladi život"

Godine 2014. Srđan je odlikovan posthumno Ordenom za humanost, ljudskost, koji dodeljuje Evropski pokret u Bosni i Hercegovini, a 2012. Aleksića je odlikovao tadašnji predsednik Boris Tadić Zlatnom medaljom "Miloš Obilić" za ispoljenu hrabrost i delo ličnog herojstva.

Ukinuto fakultativno učenje rumunskog jezika u školi u Jankovom mostu

Odluka o ukidanju fakultativnog učenja rumunskog jezika u školi u Jankovom Mostu je primer poništavanja stečenih prava nacionalnih zajednica, što je Ustavom Srbije zabranjeno.

Tu odluku donelo je rukovodstvo Osnovne škole "Đura Jakšić" u Zrenjaninu, čije se istureno odeljenje nalazi u Jankovom Mostu.

Jankov Most je selo pretežno nastanjeno rumunskim stanovništvom i ovakva odluka o ukidanju učenja rumunskog jezika zadire u oblast poštovanja prava nacionalnih zajednica.

Gradonačelnik Zrenjanina, Čedomir Janjić, izjavio je da će lokalna samouprava učiniti sve kako bi deca u Jankovom Mostu, bez obzira na njihov broj, imala jednake uslove za pohađanje željene nastave.

Gradonačelnik Zrenjanina je na sastanku sa predstavnicima Mesne zajednice Jankov Most izrazio spremnost za prevažilaženje ove situacije i razgovor sa svima koji su na bilo koji način nadležni i mogu da utiču da se nastava ovog predmeta organizuje i dalje.

"Iako lokalna samouprava nema ingerencija za odlučivanje u ovakvim slučajevima, možemo da posređujemo

kod svih koji su nadležni za organizaciju nastave u školama na jezicima manjina. Razgovaraćemo s predstavnicima Školskog odbora, Školske uprave, Nacionalnim savetom Rumuna i Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja i verujem da možemo doći do zadovoljavajućeg rešenja", kazao je Janjić.

On je poručio i da dobri međunacionalni i međukomšijski odnosi ne smeju bilo čime biti narušeni i da je u interesu svih strana da sve nesuglasice odmah budu rešene. Janjić je ocenio i da prava rumunske nacionalne manjine nisu nikada bila ugrožena, a posebno za to nije bilo razloga u lokalnoj osnovnoj školi.

Janković: Nikolić obraćanjem zanemario manjine

Poverenica za zaštitu ravnopravnosti, Brankica Janković, izjavila je da je Srbija prema Ustavu država srpskog i svih drugih naroda koji u njoj žive.

Ona je to izjavila povodom obraćanja predsednika Srbije Tomislava Nikolića prilikom postavljanja kamena temeljca za buduće Centre izvrsnosti Univerziteta u Kragujevcu.

Svojom izjavom, predsednik Nikolić je zanemario činjenicu da u našoj državi žive pripadnici i pripadnice više od 20 nacionalnih manjina, navela je poverenica u pisanoj izjavi, uz napomenu da je predsednik Srbije - predsednik svih građana i građanki, bez obzira na njihovu

nacionalnu, etničku ili versku pripadnost.

Nikolić je u Kragujevcu prilikom postavljanja kamena temeljca rekao da će taj centar sačuvati "najvažnije i najlepše karakteristike srpskog naroda", da se "sve manje dece rađa, a bračni parovi traže rešenje u obraćaju lekarima u inostranstvu" i da to "rešenje treba da bude ovde, ta deca treba da budu srpska deca sa srpskim genetskim kodom, prošlost i budućnošću".

Omerović: Očekujem izvinjenje predsednika svih građana

Predsednik skupštinskog Odbora za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost polova, Meho Omerović, izjavio je da očekuje da se "predsednik svih građana" Srbije, Tomislav Nikolić, izvini zbog svoje izjave, kojom je "uvredio sve građane Srbije koji nisu Srbi".

"Suprotno Ustavu deli građane države čiji

je predsednik. Mađari, Romi, Albanci, Bošnjaci, Bugari, Slovaci, Hrvati, Crnogorci, Bunjevci, Vlasi, Rusini, Česi, Nemci, Slovenci i ostali građani Srbije takođe imaju predsednika svoje države Srbije!! Oni su ga birali, a on ih se odriče", naveo je Omerović.

"Očekujem izvinjenje od predsednika svih građana" izjavio je Omerović.

Pastor: Uskoro usvajanje Manjinskog akcionog plana

Zastupnik Saveza vojvođanskih Mađara (SVM), Bálint Pastor, u Skupštini Srbije izjavio je da će Vlada u roku od nekoliko nedelja usvojiti Akcioni plan za manjine. On je dodao da su u izradi tog dokumenta učestvovali i predstavnici Vlade Vojvodine. Pastor je ocenio da su dve najvažnije teme u Akcionom planu promena Zakona o nacionalnim savecima i proporcionalno zapošljavanje. Objasnio je da je Srbija u obavezi da donese akcioni plan za manjine u sklopu pregovora o članstvu s Evropskom unijom. On smatra to velikim uspehom, jer nije svaka zemlja-kandidat imala obavezu da usvoji akcioni plan o onome što mora učiniti na planu manjinskih prava do priključenja EU.

Za članstvo u EU - 48 odsto građana, 28 protiv

Ukoliko bi sutra bio održan referendum sa pitanjem „Da li podržavate učlanjenje Srbije u EU?“, 48 odsto građana Srbije glasalo bi za, 28 odsto bi glasalo protiv, rezultat je ankete "Evropska orijentacija građana Srbije" koje je u decembru sproveda Kancelarija za

evropske integracije.

Ukoliko bi sutra bio održan referendum sa pitanjem „Da li podržavate učlanjenje Srbije u EU?“, 48 odsto građana Srbije glasalo bi za, 28 odsto bi glasalo protiv, rezultat je ankete "Evropska orijentacija građana Srbije" koje je u decembru sproveda Kancelarija za evropske integracije.

Istraživanje je pokazalo i da 15 odsto građana ne bi glasalo uopšte, dok 9 odsto ne zna šta bi odgovorilo na to pitanje.

Anketa u kojoj je učestvovalo 1.027 ispitanika starijih od 18 godina rađena je prema standardu Evrobarometra, navodi se u saopštenju Kancelarije.

Menjati zakone zbog manjinskog informisanja

U pripremi i izradi seta medijskih zakona nije se u dovoljnoj meri posvećivala pažnja informisanju na jezicima nacionalnih manjina, što je prouzrokovalo niz problema sa kojima se ono suočilo u procesu medijskih reformi, ocenilo je Nezavisno društvo novinara Vojvodine.

"Zakonodavac je prilikom izrade zakona propustio da prepozna vrednost interkulturalnog društva kao javni interes, čime je doveo u loš položaj višejezične medije. Posredno je ovim zakonodavac podstakao i getoizaciju i samogetoizaciju manjinskih zajednica, i to mora da se ispravi kroz izmenu medijske legislative", naveo je NDNV.

To udruženje je navelo da Srbija mora da bude svesna da prava nacionalnih manjina, među koje svakako spada i manjinsko i višejezično informisanje, predstavljaju vrednost koja će imati značajno mesto u pregovorima između Srbije i Evropske unije.

NDNV je pozvao Ministarstvo privrede, Ministarstvo kulture i informisanja i Agenciju za privatizaciju da pod hitno nastave proces sprovođenja Zakona o javnom informisanju i medijima, odnosno da, kako zakon nalaže, kapital neprivatizovanih medija u javnom vlasništvu bez naknade prenesu na zaposlene.

"Svako dalje odugovlačenje stvara ozbiljnu konfuziju i ugrožava ne samo prava zaposlenih i medija, već i lokalno, manjinsko i višejezično informisanje", naveo je NDNV.

To udruženje je od Ministarstva kulture i informisanja, Regulatornog tela za elektronske medije i drugih nadležnih zatražilo da uklone sve prepreke za osnivanje i razvoj manjinskih i višejezičnih medija civilnog društva, i da prepoznaju ove medije kao medije od velikog društvenog značaja.

NDNV je ocenio da se kroz proces promene Zakona o nacionalnim savetima

nacionalnih manjina predvide jasni mehanizmi stabilnog, adekvatnog i nediskriminatornog finansiranja medija kojima su osnivači nacionalni saveti, ali je neophodno istovremeno obezbediti i mehanizme zaštite uređivačke politike od uticaja osnivača.

"Iako su u prethodnom periodu nacionalni saveti, predstavnici pojedinih manjinskih medija, sa jedne, i novinarska i medijska udruženja sa druge strane, imali različite poglede na proces medijskih reformi, potrebno je u narednom periodu ojačati međusobnu saradnju i obezbediti partnerstvo u cilju pronalaženja

dugoročnih rešenja za manjinsko i višejezično informisanje u Srbiji", naveo je NDNV.

NDNV je kritikovao Radio-televiziju Srbije jer ignoriše obavezu uvođenja programa na manjinskim jezicima, pogotovo za one nacionalne manjine koje uglavnom žive van teritorije Vojvodine.

Međunarodni dan sećanja na žrtve Holokausta

Š irom sveta obeležen je dvadeset sedmi januar, Međunarodni dan sećanja na Holokaust.

Rezolucijom Generalne skupštine Ujedinjenih Nacija, usvojenom 1. novembra 2005. godine, 27. januar proglašen je za Međunarodni dan sećanja na žrtve Holokausta.

Tog dana, 1945. godine, jedinice Crvene Armije oslobodile su najveći logor smrti u razdoblju Drugog svetskog rata, Aušvic – Birkenau u Poljskoj.

Aušvic je bio najveći nacistički koncentracioni logor za masovno uništenje ljudi. U Aušvic ukupno je deportovano milion i tristotine hiljada ljudi iz raznih delova Evrope. Od tog broja, ovde je pobijeno milion i sto hiljada ljudi. Uzima se da je u Aušvicu živote izgubilo oko milion Jevreja.

Logor je posle rata pretvoren u muzej a prošle godine posetio ga je 1,72 milion ljudi, među njima i 93.000 Nemaca.

Paunović: Smanjena stopa smrtnosti romske dece dokaz boljeg položaja manjina u Srbiji

U nedavno sprovedenoj anketi učesnici su na pitanje „Da li je položaj nacionalnih manjina u Srbiji nepovoljniji nego ranije“, sa 54,9 posto glasova odgovorili da položaj nije nepovoljniji.

Direktorka Kancelarije za ljudska i manjinska prava, Suzana Paunović je povodom nedavno sprovedene ankete o položaju nacionalnih manjina u Srbiji izjavila:

"Ne sme se zanemariti činjenica da je položaj nacionalnih manjina mnogo bolji u odnosu na prethodnih nekoliko godina. Najviše je postignuto u radu sa Romskom populacijom. Veoma je značajno to što je u prethodnih pet godina za 50 procenata smanjena stopa smrtnosti romske dece. Takođe, Kancelarija za ljudska i manjinska prava neprekidno realizuje različite projekte.

Često organizujemo edukativne kurseve u posebno ugroženim područjima. Bili smo i jako aktivni na lokalnu. Tokom protekla dva meseca smo imali sastanke sa stotinak lokalnih samouprava. Razgovarali smo o ljudskim pravima, problemima nacionalnih manjina i o borbi protiv diskriminacije, što ne treba da bude tema samo za Vladu Srbije već za svakog gradonačelnika, za svaku lokalnu samoupravu. Rezultati su već vidljivi"

"Način na koji mi ostvarujemo manjinska prava može da posluži kao primer za celu EU. Jedna smo od retkih ze-

malja, koja ima ovakav zakonodavni i institucionalni okvir za zaštitu prava manjina.

U Srbiji danas postoji 21 savet nacionalnih manjina, čiji rad se finansira iz budžeta Srbije. Pripadnici svih nacionalnih manjina uživaju visok stepen manjinskih prava, aktivno učestvuju u vlasti i političkom životu, kako na republičkom tako i na lokalnom nivou. Ostvaruju samoupravu posredstvom svog nacionalnog saveta, učestvuju u društvenom životu školujući se u javnim i obrazovnim ustanovama, izražavajući i čuvajući svoju tradiciju, ispoljavajući i razvijajući svoj kulturni identitet, zadovoljavajući svoje potrebe u oblasti javnog obaveštavanja. Naravno, svesni smo problema u pojedinim

oblastima i spremni smo da ih sa predstavnicima manjina partnerski rešavamo", dodaje Paunović.

Krajem marta 2015. godine obrazovana je Posebna radna grupa za izradu Akcionog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina. Javna rasprava o Nacrtu posebnog Akcionog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina sprovodi se tokom decembra prošle godine.

Evropski parlament

Na rezoluciju o Srbiji u Evropskom parlamentu 190 amandmana

Između ostalog, amandmani se odnose na rešavanje kosovskog pitanja, položaj nacionalnih manjina, slobodu medija, međususedske odnose i usklađivanja spoljne politike sa Briselom.

Poslanici Saveza liberala i demokrata u EP, Jozo Radoš, Ilhan Kjučuk, Ivan Jakovčić, Petras Auštrevičius i Hilde Vautmans izneli su konstataciju da je "proces privatizacije medija u Srbiji vodio je do koncentracije vlasništva nad medijima, naročito ugroživši medije i programe na jezicima manjina". Kritike na račun medijske situacije iznele su i druge poslaničke

grupe, uključujući Tanju Fajon, koja u ime Napredne alijanse socijalista i demokrata izražava zabrinutost zbog "sve veće autocenzure i političkih pritisaka kojima se podriva nezavisnost medija". Ista poslanica ukazuje na slučajevne plagijatorstva na univerzitetima i podseća da Srbija treba da uzme u obzir preporuke OEBS-a o održavanju transparentnih izbora, a kao problem navodi "nedovoljnu transparentnost u finansiranju političkih stranaka i izbornih kampanja".

Ovi poslanici, takođe, predlažu da se u završni tekst uključi konstatacija da prego-

važnosti za napredak Srbije na putu ka EU, uzimajući u obzir da je puna normalizacija odnosa između Srbije i Kosova značajan uslov za pristupanje Srbije EU i da Srbija u tom kontekstu treba da izmeni Ustav".

Konačni tekst rezolucije Dejvida Mekalistera o Srbiji biće usvojen na plenarnom zasedanju Evropskog parlamenta u februaru. U nacrtu tog dokumenta Mekalister je prošlog meseca naročito pohvalio postupanje Srbije u migrantskoj krizi, kao i tokom pregovora sa Prištinom, ocenjujući da je takav dijalog doprineo otvaranju poglavlja 35.

50 milijardi forinti za razvoj privrede

Izvor: Magyar szo

U

Subotici je uz ogromno interesovanje održan prvi prikaz privrednih razvojnih konkursa raspisanih od strane donacije mađarske vlade. Otvorena je prva Prosperitati kancelarija.

U organizaciji Fondacije Prosperitati u Subotici održan je susret sa građanima na kojem su predstavljeni konkursi raspisani zahvaljujući donaciji mađarske vlade u visini od 50 milijardi forinti, a sve u cilju razvoja privrede. Susret je održan u svečanoj sali nove gradske kuće, a interesovanje je bilo toliko da je deo publike morao biti u holu i u loži. Dobra vest je da je na prezentaciji bilo mnogo mladih koji su zainteresovani.

Ištvan Pastor, predsednik SVM-a, je o dešavanjima u sledeće tri godine izjavio da je ovo veće bio prvi korak velikog marša. Kao što je rekao, nada se da će se ova neverovatna mogućnost moći iskoristiti tako da svakodnevica vojvođanskih Mađara bude mnogo bolja.

- To o čemu pojedinci konstantno pokušavaju ubediti javnost, da je vojvođanska mađarska zajednica na samrti, nije istina. Tu su i dalje ljudi koji su vezani za svoju rodnu grud. Prvi put smo dospeli u situaciju da možemo pružiti privrednu podršku mađarskoj zajednici. Odavno čekamo ovu mogućnost i na nama je da li ćemo ovu šansu iskoristiti, i da li ćemo umeti da iskoristimo ovu mogućnost. Na nama je da li će se ova šansa iskoristiti na takav način da možemo podignute glave da stanemo pred mađarsku vladu. Ja to ni ne postavljam kao pitanje, pošto smo na drugim poljima do sada imali dobru saradnju sa

mađarskom vladom, te ćemo i sada stremiti ka uspešnoj saradnji. Započeli smo proces kao nikada do sada, a kakav nije započela niti jedna prekogranična mađarska zajednica. To što smo se sada okupili u ovolikom broju dokazuje samo da se šansa i očekivanja poklapaju. Prvi korak je, dakle, bio veoma uspešan – izjavio je predsednik SVM-a. Pastor je takođe dodao sledeće:

- Ne postoje unapred dodeljene pare, ne postoje povlašteni i odluke nisu donete unapred. U prvom krugu konkursa je označeno 10 polja na kojima se može konkurisati, a suma, koja će se podeliti, je samo 2 posto od ukupnih 50 milijardi forinti. U naredne tri godine je pred svima otvorena mogućnost – naglasio je predsednik stranke, zahvaljujući se vladi Mađarske i državnom sekretaru Leventi Mađaru posebno, jer „da nije bilo njegove odlučnosti, možda bi se i okupili jednom, ali to sigurno ne bi bilo danas“.

Predsednik upravnog odbora Fondacije Prosperitati, Imre Nađ, je ukazao da se time proširuju mogućnosti razvoja na polju poljoprivrede, privrede i turizma. Sada je raspisan prvi krug konkursa. Građani koji žele aplicirati sve informacije mogu dobiti u osam gradova: Subotici, Zrenjaninu, Bečeju, Senti, Kanjiži, Bačkoj Topoli, Somboru i Temerinu i u kancelarijama Fondacije Prosperitati. Imre Nađ se u ime zainteresovanih zah-

valio mađarskoj vladi za donaciju od 50 milijardi forinti, što je oko 160 miliona evra, a posebno se zahvalio državnom sekretaru Leventi Mađaru i predsedniku SVM-a, Ištvanu Pastoru, što su stvorili institucionalni okvir za korišćenje ove donacije.

Državni sekretar Ministarstva spoljnih poslova i spoljne privrede Mađarske, Levente Mađar, koji odgovara za privrednu diplomatiju, je ovu mogućnost i ovaj proces, čiji je prvi korak raspisivanje prvih konkursa, nazvao istorijskim.

- Ovaj današnji trenutak je velik, čak i istorijski. U proteklih 100 godina nije bilo primera da bilo koja mađarska zajednica van matice dobije ovoliku pomoć. Ako pogledamo koliko ljudi u Vojvodini dotiče ova donacija, koliko njih može da ima koristi od nje, onda se treba izjaviti da ni unutar granica Mađarske za ovakav poduhvat nije bilo primera. Pogledajmo samo koliko ova donacija znači. Nije slučajno to što je mađarska vlada baš Mađarima u Vojvodini darovala ova sredstva. Od svih zajednica Mađara van matice, baš ova zajednica je najorganizovanija zajednica koja može ovu pomoć da prihvati. Nije na odmet spomenuti ni to da nikada do sada odnosi između Srbije i Mađarske nisu bili dobri kao sada, što možemo zahvaliti požrtvovanom radu nekoliko odličnih državnika. Želimo da vojvođanski Mađari opstanu na rodnoj zemlji, a mi im samo u tome pomožemo. Mađarska vlada računa na vas. I ja odgovaram za to da ove pare stignu do vas. Želim mnogo uspeha svima pri konkurisanju – izjavio je državni sekretar.

U Subotici je u Ptujskoj 1. otvorena mesna kancelarija Fondacije Prosperitati. U sledećih mesec, ili dva, će se i ostalih osam kancelarija otvoriti. U ovim potonjim se neće raspisivati konkursi, ali će zainteresovani moći dobiti odgovore na sva pitanja koja ih interesuju.

VAŽNE INFORMACIJE

U nastavku susreta, o konkursu za mikro i male preduzetnike i o uslovima konkurisanja detaljno je govorio Robert Fejstamer, a o poljoprivrednim konkursima Viktor Molnar.

U prvoj fazi rada Fondacije Prosperitati cilj je pomaganje vojvođanskih, mađarskih poljoprivrednih proizvođača, jačanje privredne aktivnosti i efikasnosti mikro i malih preduzetnika, i obezbeđenje sredstava za kupovinu seoskih kuća. Mikro i mala preduzeća, u ovom prvom konkursnom krugu, mogu da apliciraju za kupovinu sredstava, za standardizaciju i turistički razvoj, čulo se na susretu u četvrtak. Registrovani poljoprivredni proizvođači mogu konkurisati za kupovinu PVC-folije, stoke za uzgoj, pčela, mreže za protivgradnu zaštitu, poljoprivrednih mašina i priključne mehanizacije, sistema za navodnjavanje i za sadnju plantaža. Biće mogućnosti i za kupovinu seoskih kuća.

O kupovini seoskih kuća, i o konkursima za mikro i mala preduzeća, kao i o uslovima konkurisanja govorio je Robert Fejstamer, naglašavajući da se sve važne informacije mogu naći na sajtu www.prosperitati.rs, a u mesnim kancelarijama Fondacije Prosperitati se detaljnije mogu informisati svi zainteresovani o svim uslovima konkursa. U Kanjiži, Zrenjaninu, Bečeju, Subotici, Temerinu, Bačkoj Topoli, Senti i Somboru su otvorene mesne kancelarije, čiji kontakti se takođe mogu naći na sajtu. Predavači su ukazali da bi zainteresovani građani, koji žele da apliciraju, trebalo da iskoriste znanje stručnih saradnika ovih kancelarija.

Veoma je važno znati da stručni saradnici kancelarija neće napisati aplikacije umesto vas, ali će ukazati na svaki detalj tako da vaše aplikacije u formalnom i administrativnom smislu budu odgovarajuće. Tako pokušavamo da postignemo da u tehničkom smislu svako dođe do prvog kruga ocenjivanja, gde će aplikacije ocenjivati stručnjaci – naglasio je Fejstamer.

POTREBNO DVOJNO DRŽAVLJANSTVO

Najvažnija informacija je da na konkursima za oživljavanje privrede mogu aplicirati samo osobe sa dvojnim, i to mađarskim i srpskim, državljanstvom. To je neophodan uslov i u slučaju pravnih lica. Sedište aplikanta mora da bude na teritoriji AP Vojvodine, a i investicija mora da se ostvari na teritoriji AP Vojvodine. Predavači su u nastavku naglasili da visina donacije može biti najviše 80 posto od ukupne sume sredstava koje su potrebne, takoreći, da minimalni sopstveni ulog mora biti najmanje 20 posto od ukupne sume koja se traži. Pomoć, za koju se konkuriše, ne može preći

800.000 dinara. Važan element sistema pravilnika je i određivanje sistema bodovanja. Na sajtu fondacije se može pronaći i ovaj sistem, pa tako zainteresovani mogu čak i sami da izračunaju koliko će bodova osvojiti.

Fejstamer je rekao da formulare za konkurs može svako da sastavi i popuniti i to čak i kod kuće, u roku od 2 ili 3 sata.

- Nema potrebe za planovima, nema potrebe za uključivanje pravnika ili drugih stručnjaka. Treba samo malo truda, više puta pročitati pravilnik o konkurisanju, a ko ima i malo prakse u apliciranju, veoma lako može da popuni ovu konkursnu dokumentaciju – tvrdi Fejstamer, dodajući da su se uslovi konkursa odredili na takav način da zainteresovane sve to košta što manje.

ROK ZA PREDAJU JE 31. MART

Zainteresovani imaju na raspolaganju 60 dana da razmisle da li žele da apliciraju, i za šta. Predaja aplikacija počinje od 1. marta.

- Tokom februara može da se razmisli i da se informiše o konkursima, može se potražiti savet u našim kancelarijama, kao i odgovori na sva pitanja. Aplikacije moraju stići do 31. marta, ali ne planirajte predaju za 30. mart! Zakasnele aplikacije nećemo moći uzeti u obzir – ukazao je Fejstamer.

Za kupovinu seoskih kuća mogu konkurisati bračni parovi ili nevenčani parovi mlađi od 45 godina, koji ne raspolazu vlasničkim pravom na stambene površine. Kuća mora imati i pripadajuće zemljište, pošto je suština ovog konkursa da mladi stvore privrednu osnovu za ostatak na rodnoj zemlji. Cilj konkursa je oživljavanje i ponovno naseljavanje sela.

- Ovaj konkurs je za njih mogućnost da sledećih godina ponovo apliciraju u cilju poljoprivrednog razvoja. Glavni cilj nije da kuće predajemo iz ruku jednih vlasnika u ruke drugih, već da se mladi nas-

tane u selima i da stvore privredni osnov za opstanak – napomenuo je Fejstamer. Najveća suma za koju se može konkurisati iznosi 1.200.000 dinara, a ukupna vrednost nekretnine može biti najviše dva miliona dinara.

U vezi sa mikro i malim preduzećima, rekao je da je stvorena mogućnost da mogu aplicirati samo preduzeća koja ne zapošljavaju više od 50 radnika.

- Tu se radi o kupovini sredstava, ona osnovna koja doprinose proizvodnji. To može biti plug, koji je osnovno sredstvo prema našem mišljenju, ali ne može biti nešto kao, recimo, 20 čekića i nekoliko stotina eksera čija se vrednost pojavljuje na jednom predračunu – rekao je Fejstamer.

TREBA DOBRO RAZMISLITI ŠTA JE NAJSVRSHODNIJE

O poljoprivrednim konkursima detaljno je govorio Viktor Molnar. Rekao je da registrovani poljoprivredni proizvođači, fizička lica, mogu konkurisati za kupovinu PVC-folije, stoke za uzgoj, pčela, mreže za protivgradnu zaštitu, poljoprivrednih mašina i priključne mehanizacije, sistema za navodnjavanje, kao i za sadnju plantaža.

Molnar je naglasio da se u pojedinačnim krugovima konkursa može predati samo po jedna aplikacija i zbog toga se zainteresovani mole da dobro razmisle za šta je svrsishodno konkurisati. Prema njegovom mišljenju, većina zainteresovanih će da konkuriše za kupovinu poljoprivrednih mašina i priključne mehanizacije, pošto je u Vojvodini veoma zastarela poljoprivredna mehanizacija.

Rekao je da će se moći konkurisati samo za nova sredstva u poljoprivredi, jer su ova sredstva mnogo jeftinija, ali će se moći kupiti više stvari. Pošto su poljoprivredne mašine veoma skupe, zainteresovani će moći kupovati i polovne mašine, ali samo od domaćih uvoznika.

Zainteresovani su postavili mnogo pitanja prilikom susreta. Predavači su ukazali da se u obzir trebaju uzeti samo zvanične informacije, date od strane fondacije, te da se zainteresovani ne informišu sa društvenih mreža, u kafani ili od komšije, već da ipak potraže stručne saradnike kancelarija, koji će im dati sve tačne informacije.

Rusini obeležavaju Nacionalni praznik

Izvor: RTV

Na teritoriji današnje Srbije Rusini žive više od 260 godina. U njihovoj bogatoj tradiciji 17. januar 1751. ostao je zabeležen kao poseban datum. Tog dana administrator komorskih imanja Habzburške monarhije u Bačkoj, Franc Jozef de Redl, potpisao je ugovor o naseljavanju komorske pustare Veliki Krstur. Taj datum je, posle konsultacija rusinske zajednice, prihvaćen kao nacionalni praznik, a odluka o tome doneta je na sednici Nacionalnog saveta rusinske nacionalne manjine u Srbiji aprila 2007, zajedno sa Odlukom o nacionalnim simbolima Rusina u Srbiji.

Na prostore današnje Srbije Rusini su se doselili iz severoistočnih županija tadašnje Ugarske, koje se danas nalaze u Istočnoj Slovačkoj, Zakarpatskoj Ukrajini i Mađarskoj.

Prema odredbi tog ugovora, kolonisti su po nacionalnosti morali da budu Rusini (Rutheni), po statusu ljudi sa pravom slobodnog preseljavanja, a po veroispovesti grkokatolici (unijati). Godine 1848. rusinska zajednica brojala je 8.500 duša, čiji su pripadnici živeli u Ruskom Krsturu, Kucuri, Novom Sadu, Šidu, Berkasovu, Starom Vrbasu, Bačincima, Petrovcima i Mikluševcima (sadašnja Republika Hrvatska). Kasnije se broj Rusina u Đurđevu i Gospođincima povećava, a nastaju i rusinske kolonije u Bikič Dolu, Sremskoj Mitrovici, Novom Orahovu i Subotici.

Nakon završetka Prvog svetskog rata, na Velikoj narodnoj skupštini 25. novembra 1918. godine u Novom Sadu, kad je doneta Odluka o prisajedinjenju Vojvodine Kraljevini Srbiji, učestvovao je čak 21 predstavnik rusinske nacionalne zajednice.

Po istorijskom poreklu, Rusini pripadaju Istočnim Slovenima. Pišu ćirilskim pismom, a jezik Rusina u Srbiji danas se smatra najmlađim slovenskim književnim jezikom. Zvanično je kodifikovan 1923. gramatikom bačko-rusinskog govora dr Havrijila Kostelnjnika, jednog od najobrazovanijih i najpoznatijih vojvođanskih Rusina.

Rusini su po veroispovesti grkokatolici. Za svog duhovnog poglavara priznaju rimskog papu, neguju istočni obred i običaje i koriste crkvenoslovenske knjige. Prva parohija osnovana je u Ruskom Krsturu 1751. Za grkokatolike u Hrvatskoj i za Rusine u Bačkoj 1777. osnovana je Episkopija sa sedištem u Križevcima. U pogledu crkvene organizacije, Rusini su danas pripadnici Apostolskog egzarhata za grkokatolike u Srbiji i Crnoj Gori, koji

je ustanovljen 2003. godine.

Prva rusinska, tada konfesionalna škola, otvorena je u Ruskom Krsturu 1753, a danas je na rusinskom jeziku ostvarena obrazovna vertikalna od predškolskog do fakultetskog obrazovanja. Katedra za rusinski jezik i književnost, danas Odeš za rusinistiku, osnovana je 1982. na Filozofskom fakultetu Novosadskog univerziteta.

U Ruskom Krsturu radi srednja škola na rusinskom jeziku, jedina u svetu. Prema zvaničnim statistikama, kod Rusina nema nepismenih, a više od 10 odsto populacije ima visoko obrazovanje. Svoj istinski kulturno-nacionalni preporod Rusini doživljavaju nakon osnivanja Rusinskog narodnog prosvetnog društva (1919), a danas je celokupna društvena struktura institucionalno organizovana preko Nacionalnog saveta rusinske nacionalne manjine u Srbiji.

Prvi Rusinski kalendar izašao je 1921, a Rusinske novine 1924. Njihovu tradiciju danas nastavlja Novinsko-izdavačka ustanova Ruske slovo. Prva knjiga na jeziku ovdašnjih Rusina, Idilski venac Iz mog sela autora Havrijila Kostelnjnika, štampana je 1904. godine. U okviru Javnog servisa - RUV, više od 60 godina postoji Redakcija na rusinskom jeziku u Radio Novom Sadu, a više od 30 godina Rusinska redakcija u TV Novi Sad, danas Televiziji Vojvodine. Negovanje nacionalne kulture i umetničkog stvaralaštva kod Rusina ima dugu tradiciju.

Kulturno-umetnička društva deluju u svim mestima gde žive Rusini. U Ruskom Krsturu se više od 50 godina održava poznati međunarodni Festival kulture Crvena ruža, zatim Dramski memorijal Petra Rizniča Đađev, kao i kulturna manifestacija Kostelnjikova jesen. Radi očuvanja, unapređivanja i razvijanja kulture vojvođanskih Rusina, Skupština APV i Nacionalni savet rusinske nacionalne manjine osnovali su 2008. Zavod za kulturu vojvođanskih Rusina.

Rusini se danas mogu pohvaliti zavidnim brojem intelektualaca i umetnika koji rade i stvaraju širom naše zemlje. Najistaknutiji među njima su članovi Srpske akademije nauka i umetnosti, Vojvođanske akademije nauka i umetnosti, Nacionalne akademije nauka Ukrajine i Svetske akademije rusinske kulture.

O vrednosti rusinskih stvaralaca svedoče i brojna priznanja i nagrade Republike Srbije koja se dodeljuju za visoka naučna i umetnička dostignuća. Među Rusinima danas postoji respektabilan broj doktora i magistara nauka na univerzitetima u Novom Sadu i Beogradu, značajan broj lekara, inženjera, profesora, pisaca, novinara, muzičara, glumaca i sportista koji su poštovani i u širem okruženju.

Prema poslednjem popisu iz 2011, u Republici Srbiji i Vojvodini bilo je 14.246 pripadnika rusinske nacionalne zajednice. U Republici Srbiji i Vojvodini Rusini danas predstavljaju malobrojnu, ali po tradiciji i po svojim kulturnim obeležjima prepoznatljivu nacionalnu zajednicu.

Zahvaljujući preko dvoipovekovnom postojanju na ovom prostoru, Rusini smatraju Republiku Srbiju svojom domovinom. Ujedno su i posrednik u vezama Srbije sa regijama i državama srednje i istočne Evrope, gde su njihovi istorijski koreni.

Veselo širom Vojvodine

Rusini u Srbiji po deveti put ove godine proslavljaju svoj Nacionalni praznik, 17. januar kao sećanje na taj datum 1751. godine koji se uzima kao početak zvaničnog doseljavanja Rusina u pustaru Veliki Krstur, današnji Ruski Krstur.

Među prvima, Nacionalni praznik su proslavili Rusini iz Subotice, Kucure, Šida i Novog Sada. Oni su juče u svojim područnim kancelarijama nacionalnog saveta Rusina održali prigodan program i prijem za lokalnu samoupravu.

Dan Rusina je na lokalnom nivou obeležen u Đurđevu, Gospođincima, Novom Orahovu i Bikič Dolu i Ruskom Krsturu, a centralna svečanost se ove godine održala u Kuli.

PODACI O SKLAPANJU BRAKOVA POKAZUJU

Hrvati najpopularnije mladoženje

Izvor: Hrvatska riječ / Autor: N. Perušić

Početak godine je za novinare razdoblje kada se izvještava o prvoj bebi rođenoj na određenom području, mladim majkama, obiteljima koje se šire, o natalitetu i povezanim temama. Ovoj temi može se pristupiti i malo drugačije, pregledom statistike. Statističke podatke vezane za Srbiju skuplja i obrađuje Republički zavod za statistiku. Stručna suradnica zavoda za statistiku Gordana Jordanovski podatke brzo prosljeđuje zainteresiranima, istog dana.

STATISTIKA PO NEVJESTAMA

Podaci za proteklu 2015. godinu još nisu prikupljeni i obrađeni, ali je moguće dobiti podatke iz razdoblja od 2010. do konca 2014. godine. Podaci vezani za sklapanje brakova pokazuju da se u Srbiji godišnje sklopi oko 35 tisuća brakova.

Oko 220 brakova godišnje sklope nevjeste koje se izjašnjavaju hrvatskom nacionalnošću. U promatranih 5 godina Hrvatice su sklopile 1.096 brakova. Kako pokazuju službeni podaci, u najvećem broju slučajeva udavale su se za pripadnike srpskog naroda, u 580 slučajeva.

Etnički homogeni brakovi su sklopljeni u 270 slučajeva u spomenutom razdoblju, a na trećem mjestu se Hrvatice odlučuju za brak s pripadnicima mađarskog naroda, što je zabilježeno u 90 slučajeva.

Zatim su Jugoslaveni, Crnogorci, Slovaci, Bošnjaci, Romi. U navedenom razdoblju postoje male oscilacije, ali je generalni trend dosta jasan.

Svaki četvrti brak Hrvata je sklopljen s pripadnikom vlastite nacije, a tri četvrtine su miješani. Od toga je svaki drugi s pripadnikom većinskog naroda.

PODACI O DISTANCI...

Podaci kod drugih manjina za posljednju statistički obrađenu 2014. godinu pokazuju da je po 97 posto Bošnjakinja i Romkinja, 84 posto Muslimanki i Albanski, 73 posto Vlahinja, 65 posto Mađarica, 55 posto Slovakinja, 43 posto Rusinki i 42 posto Rumunjski stupilo u brak sa svojim sunarodnjacima, a manji postotak od Hrvatica je zabilježen kod Bugarki 22 posto, Crnogorki 19 posto, te Makedonki 18 posto. Podaci za Bunjevence nisu prikazani, vjerojatno bi ih našli među regionalnim izjašnjavanjem ili u rubrici »ostali«...

I OTVORENOSTI

Što se tiče sklapanja brakova s pripadnicima srpskog naroda, najviše je zabilježeno kod Makedonki 72 posto, Crnogorki 67 posto, Bugarki 62 posto, a veća nacionalna distanca u sklapanju braka od Hrvatica bilježi se kod sljedećih manjina koje su protekle godine stupile u sljedećem postotku u brak s pripadnicima srpskog naroda: Rumunjske 42 posto, Rusinke 40, Slovakinke 36, Jugoslavenke 31, Mađarice 23, Vlahinje 18, Albanke 14, Muslimanke 10, Romkinje 3 i Bošnjakinje 2 posto. S druge strane, Srkinje su u 96 posto slučajeva stupile u brak sa Srbinom, te su sklopile 218 brakova s Mađarima, 108 s Hrvatima, 94 s Romima, 83 s Crnogorcima, 73 s Makedoncima, 55 sa Slovcima, 44 s Bugarima, 47 s Rumunjima, 35 s Rusinima, 30 s Jugoslavenima, 25 s Muslimanima, 22 s Bošnjacima, 17 s Albancima i 3 s Vlasima.

Ako usporedimo ove podatke s brojčanom populacijom manjina, lako je vidjeti kako su Hrvati kao mladoženje najpopularniji među Srkinjama koje se udaju za »manjince«. Štoviše, ako usporedimo podatke o brojnosti, broju sklopljenih brakova, lako vidimo kako – ukoliko izuzmemo većinski narod i hrvatsku manjinu – mladoženje Hrvati postaju najpopularnija treća opcija za brak kod Crnogorki, Albanski i Mađarica.

DUVEGIJE

Dakako, statistiku možemo tumačiti i iz perspektive mladoženja. Njih je u 2014-toj bilo nešto manje nego mladenki, ukupno 200 hrvatske nacionalnosti. Kao i kod mladenki se također oko polovice njih odlučilo budućnost zasnovati s pripadnicama većinske nacije, Srkinje je oženilo njih 108. Slijede oni koji su se vezali za pripadnice svog roda i naroda u 47 slučajeva, nadalje 20 onih koji su uzeli Mađarice, četverica Albanke, po trojica Crnogorke i Romkinje, dvojica Slovakinke, po jedan Jugoslavenku i Makedonku, a njih 11 su za bračne partnere izabrali djevojke koje se izjašnjavaju u rubrici »ostali«, neizjašnjene, te neopredijeljene djevojke.

Aktivne zajednice

Problemi sa kojima se susreću ljudi u lokalnim zajednicama su različiti, kao i rešenja koja se mogu primeniti. Stoga program Aktivne zajednice omogućava finansijsku podršku u iznosu do 350.000 dinara inicijativama za rešavanje zajedničkih problema građana/ki u lokalnim zajednicama. Ovaj tematski neograničen program podstiče aktivnije učešće građana u rešavanje konkretnih problema na lokalnom nivou. Uspešne akcije pomažu ljudima da steknu nova znanja i poverenje u sopstvene mogućnosti.

Za finansijsku pomoć mogu konkurisati i registrovane i neformalne grupe, dok predlozi projekata mogu biti pisani na srpskom, romskom, mađarskom ili albanskom jeziku. U odabiru inicijativa koje se finansijski podržavaju prednost se daje akcijama koje na najbolji način koriste lokalne potencijale – bilo da su u pitanju materijalni doprinosi, volonterski rad, znanje, iskustvo ili usluge ljudi iz različitih sektora.

Naše iskustvo je pokazalo da uključenje različitih subjekata u zajednici omogućava kreativnija, potpunija i trajnija rešenja problema.

Rezultati ovih projekata na najbolji način pokazuju da pozitivne promene u mnogim slučajevima ne zavise toliko od količine novca, koliko od volje, entuzijazma i znanja, i da mnogi od problema sa kojima se susrećemo mogu biti rešeni i sa manje sredstava nego što se obično pretpostavlja.

Program Aktivne zajednice se realizuje uz finansijsku podršku institucionalnih donatora: Fondacije Čarls Stjuart Mot i Fonda braće Rokfeler.

Rok za konkurisanje

Konkurs za program Aktivne zajednice otvoren je tokom cele godine, dok odbor za donacije zaseda tri puta godišnje. Prvi sledeći rok za konkurisanje je 17.mart 2016. godine do 17 časova.

Procedura dodele donacija

Za sve programe Trag ima utvrđena pravila i procedure za dodelu donacija. Tokom procesa selekcije projektni predlozi za program Aktivne zajednice se razmatraju na sledećim nivoima:

1. Kancelarija Traga
2. Lokalni savetnici/ce i online glasanje
3. Odbor za Aktivne zajednice

U 1. krugu odlučivanja osoblje Traga pregleda sve prijave i uz konsultacije sa lokalnim savetnicima, selektuje najkvalitetnije projekte koji ulaze u uži krug odlučivanja. Lokalni savetnici/ce Traga u 2. krugu posećuju organizacije/grupe koje su ušle u uži krug odlučivanja, i daju preporuku projektu zasnovanu na predlogu projekta i razgovoru-intervjuu sa predstavnicima/ama grupe. U 3. krugu prijave i preporuke pregleda Tragov Odbor za donacije koji donosi konačnu odluku o tome koje inicijative će biti podržane.

Na web stranici Fondacije Trag možete videti uspešne priče iz lokalnih zajednica, ili pogledati najčešće postavljana pitanja u vezi sa programom Aktivne zajednice.

Internet adresa Fondacije Trag je www.tragfondacija.org

Hrvatska zajednica

Obveze Srbije glede obrazovanja na hrvatskom jeziku

Zastupnik Andrej Plenković uputio je 12. listopada 2015. godine pitanje Europskoj komisiji u vezi s obrazovanjem na jeziku manjina u Srbiji u kojem je istaknuo da je obrazovanje na jeziku manjina jedan od ključnih aspekata zaštite manjinskih prava u Srbiji, a posebno za hrvatsku nacionalnu manjinu zbog neriješenog pitanja udžbenika, kao i profesionalnog obrazovanja učitelja na hrvatskom jeziku. S tim u vezi Plenkovića je zanimalo kako Komisija može utjecati na Srbiju da osigura uključenost i puno sudjelovanje predstavnika pripadnika hrvatske nacionalne manjine u provođenju preporuka za provedbu Okvirne konvencije o zaštiti nacionalnih manjina kako bi se

zajamčila dostupnost udžbenika i uklonile prepreke u primjeni prava na obrazovanje na hrvatskom jeziku.

U odgovoru povjerenika Hahna od 18. siječnja o.g. stoji:

»Srbija je ratificirala Okvirnu konvenciju Vijeća Europe za zaštitu nacionalnih manjina i Europsku povelju o regionalnim ili manjinskim jezicima. U okviru priprema za otvaranje poglavlja 23 pravne stečevine (Pravosuđe i temeljna prava) Srbija se obvezala da će nacionalnim manjinama jamčiti ostvarenje prava, ponajprije donošenjem posebnog akcionog plana. Zakonodavstvo o obrazovanju na manjinskim jezicima treba dosljedno provoditi na cijelom području

Srbije. U postupku odobravanja udžbenika na manjinskim jezicima važeće zakonodavstvo pridaje važnu ulogu vijećima za nacionalne manjine. Zainteresirane strane, uključujući Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske i Ministarstvo obrazovanja Srbije, trebaju surađivati kako bi se za pripadnike hrvatske manjine uklonile sve prepreke u ostvarenju njihovih prava na obrazovanje na hrvatskom jeziku. Europska komisija će u okviru pristupnih pregovora o poglavlju 23 i u skladu s preporukama uvrštenima u Treće mišljenje o Srbiji Savjetodavnog odbora za Okvirnu konvenciju za zaštitu nacionalnih manjina nastaviti pratiti provedbu obveza Srbije u pogledu obrazovanja na manjinskim jezicima.«

Delegacija Nacionalnog saveta slovačke nacionalne manjine u poseti Šidu

U

petak 29. 01. 2016. godine delegacija Nacionalnog saveta slovačke nacionalne manjine posetila je opštinu Šid.

Najpre se sastala sa predstavnicima slovačkih kulturnih udruženja, crkve, Mesnih odbora Matice slovačke i mesnih zajednica na teritoriji opštine Šid.

Govorilo se o realizovanim i planiranim aktivnostima društvenog i kulturnog ži-

vota Slovaka koji žive u ovoj opštini.

Posle su se svi prisutni preselili u prostorije Opštine Šid a domaćini ovog sastanka su bili predsednik opštine Nikola Vasić u prisustvu načelnika društvenih delatnosti Romka Papugu i direktorice

predškolske ustanove Jelice Stanivukovićovej Šilja.

Na sastanku se govorilo o problemima sa kojima se susreću pripadnici slovačke nacionalne manjine na teritoriji opštine Šid. Na kraju sastanka je predsednica Nacionalnog saveta slovačke nacionalne manjine predsedniku opštine Šid Nikoli Vasiću predala plakat i brošuru o jezičkim pravima nacionalnih manjina.

Projekat

Prava na pet jezika

Izvor: Dnevnik / Autor: V. J. Peštanac

N

a posebnim internet stranicama Grada Pančeva na jezicima nacionalnih manjina mogu se naći sve informacije koje su obuhvaćene priručnikom „Imaš pravo da...“ koji je prošle godine objavljen na pet jezika nacionalnih manjina.

Na internet prezentaciji će biti dostupan Statut grada Pančeva, koji je preveden na jezike nacionalnih manjina, ali i neke od odluka Skupštine grada, vezane za socijalna prava kao i Vodič za preduzetnike, informator o nasilju u porodici i reagovanju u situacijama nasilja. Internet prezentacija je urađena na pet jezika, kao i publikacija „Imaš pravo da...“, na rumunskom, slovačkom, mađarskom, bugarskom i makedonskom jeziku. To je sve deo projekta u kojem je Pančevo, kao jedna od šest opština u Srbiji, dobilo od Evropske unije i Saveta Evrope novac s namerom da se pomogne pripadnicima nacionalnih manjina da koriste svoj maternji jezik u službene svrhe.

Okrugli sto o pravima i perspektivama nacionalnih manjina na teritoriji Pančeva, održan je u petak kao završna

konferencija projekta „Skupština za sve“ koji sufinansira Savet Evrope, a deo je projekta „Promocija ljudskih prava i zaštita manjina u jugoistočnoj Evropi“ koji sprovodi Savet Evrope i Evropska unija.

Gradonačelnik Pančeva Saša Pavlov izjavio je da lokalna samouprava nastoji da u velikoj meri olakša život nacionalnim manjinama, učinivši rad Skupštine što dostupnijim svim građankama i građanima i da pripadnici bugarske, mađarske, makedonske, rumunske i slovačke zajednice mogu da na svom jeziku, koji je u službenoj upotrebi, pročitaju Statut grada, Odluke sa sednica Skupštine i da se u priručniku informišu o mogućnostima upotrebe maternjeg jezika.

Predsednik Skupštine, Tigran Kiš, zah-

valio se svima koji su učestvovali u projektu „Skupština za sve“, podržali ovu ideju i aktivno učestvovali u realizaciji projekta. Emir Azović, predstavnik Saveta Evrope je predstavio rezultate projekta „Promocija ljudskih prava i zaštita manjina u jugoistočnoj Evropi“ koji je sproveden u više zemalja regiona i pohvalio pančevačku vlast što je spremna da menja stvari nabolje. Za okruglim stolom čuli su se i stavovi predstavnika nacionalnih saveta bugarske, mađarske, makedonske, rumunske i slovačke nacionalne manjine.

Tokom sprovođenja projekta predstavnici Grada Pančeva posetili su sela Jabuka, Vojlovica, Ivanovo i Banatsko Novo Selo kako bi građanima predstavili publikacije i projekat. Zainteresovani građani primerak publikacije „Imaš pravo da...“ mogu dobiti u Gradskom uslužnom centru u Pančevu, ali će ona u elektronskom obliku biti dostupna i na internet prezentaciji.

Zima na salašima

Izvor: Bunjevačke novine

akoračili smo ponovo u jednu novu godinu, a stari su kazali: Stigla nam je novina i blažena godina. U noći izmed stare i nove godine se kadgod nikud nije išlo, jel je to vrime kadi se završava dobro i zlo iz stare godine.

Pridveče se išlo u crkvu na misu zafalnicu da se zafalimo Bogu za sve što smo imali u staroj godini, za zdravlje, za sriću i sve darove što smo imali u staroj godini.

Večera se kuvala slično ko na Badnje večer, zato se i zvala mali Božić. A novu godinu su čekali svaki kod svoje kuće. To se naslidilo od stariji. Bunjevci su narod koji je oduvik čuvo i nigovo svoje običaje, svoj divan, svoju ikavicu, kulturu, nošnjju, pisme, igre, i slavili svece po redu i običaju. To se prinosi s kolina na kolino da mladi dobro ubardaje ko su i šta su, da ni za šta na svitu ne odbace svoje a da prime tuđe. Pa ni onda kad njim je to bilo zabranjeno. Stariji su kazali: Tuđe poštuj, al svojim se diči. Kadgod se teško živilo, al je zato svit bio mirniji i veseliji.

Svaki je misec imo svoje svece, običaje, radosti i poslove. Nova godina je prvog januara, to je porodični svetac koji se slavio većinom u porodici. Išlo se u crkvu na svetu misu, čeljad su jedni drugima čestitali novu godinu, a odgovaralo se: živi i zdravi bili. Kuvala se svečana užna, ima ko se držo običaja da za novu godinu kuva i peče svinjsko meso.

Kažu, svinjče kad rije gura zemlju naprid, pa će i imanje napridovat, a kokoška kad čeprika to leti na sve strane, pa će se tako i imanje razilaziti na sve strane. Jabuka koja je na badnju noć spuštena u bunar izvadi se i podili na toliko strana koliko će čeljadi bit na užni.

Ispod grane se uzme božićnjak pa se ide za užnu misto kruva. Drugog januara iznesivala se slama iz sobe, grana se raskiti, salonski šećer se podili dicama, a drugi ukrasi se pomeću u škatulje i ostave za drugi Božić.

Stariji su pratili Lucin kalendar do Božića, pa su šnjotali kako ji vrime čeka u novoj godini, a zdravo je bilo dobro znat oćel bit kišna el sušna godina. Odridiđivali su vrime po znakovima sunca, miseca i zvizda na nebu. To se prinosilo od stariji na mlađe, i to je tako trajalo tušta godina dok nije bilo radioaparata da su mogli čut meteorološki izvištaj. Pratili su misec noćom i gledali kaki krug svitla ima okolo, pa su

po tom jesapili kako će bit vrime. Ako je na zapadu pridveče nebo bilo crveno, sutra će dan bit vitrovit.

Ako zvizde zdravo trepere, a ako misec ima zdravo velik krug, biće zdravo zima. Ako divlje guske u čoporu lete na dolnjak biće ladno vrime, a ako lete na gornjak, vrime će omekšat.

Ako se zvona i vozovi daleko čuju doće do promine vrimena. Ako dim iz odžaka ide upravo gori biće vedro i ladno vrime, a ako dim pada doli vrime će odvugnit. Kad sunce izađe u vedro, pa ga friško sakrije oblak, taj dan će padat kiša. Ako nije januar u snigu, teško njivi i dolu i brigu.

Kad na svetog Vinka ima vode u vagašu biće tušta vina. Januarska kiša sve usive šiša. Dolnjak viter, za večeru kiša. Crn Božić, bili Uskrs. Kad zagrmi u novembru, čekaj rodnu iduću godinu. Ako s kuće vise ledene sviće virovalo se da će bit tušta kuruza.

Januara se kadgod ništa nije radilo na njivama, a kazalo se: Zemlja stara zimi se odmara. I zima ima svoje čari i lipote za uživanje, a najviše kad napada snig, a na drveće se navaća inje, pa kad se pokaže sunce sve sjaji i blista od lipote. Kadgod naši prici nisu nikad nigdi išli na zimovanje ko danas, već su uživali kod svoji salaša na snigu. Dica iz grada su dolazili na salaš kod rodbine da tu provedu škulski raspust. I zime su kadgod bile drugačije

nek danas, napada debo snig, a po danu baš i ne bidne zdravo zima. Snigu su se najvećma radovala dica, lipo su se znala sigrat. Pravili su velikog Sniška, gumbocali se, klizali se sa smetova i brigova, vukli jedni druge na malim soncama. Ako se u kakom jendeku smrzla voda onda su se koščurali na ledu.

Od daščica su pravili skije, a na štapove se oslanjali. Oko podne kad malo otopli jedan kočijaš upregne konja u sonce, skupi dicu iz komšiluka pa ji prosanka šorom i atarom. Pa šta bi mogli poželit bolje zimovanje od ovog s društvom na

salašu koje ne košta novaca. Petog januara je vodokršće kad se po crkvama sveti voda, a svete vode je bilo u svakoj kući i salašu.

Šestog januara je Bogojavljenje, Sveta tri kralja, i tu se završava adventsko vrime. Mladi su svečano obučeni išli na misu, pa na korzo, a uveče se pravile zabave i igranke sa svircima.

Januar je najladniji misec u godini, a to je bilo vrime disnotora, da se meso mož dobro oladit. Kako je liti bilo važno pripravit žita za kruv, tako je zimi bilo važno pripravit masti, slanine, šunke za cilu godinu, a divenice, krvavice, meso i žmare se potrošile prija. Disnotor se mogo pravit svaki dan osim petka, jel kadgod su naši stari petkom postili.

Di je bilo više čeljadi tamo se svinja više klalo. Udate čeri i zetovi s dicom su dolazili na disnotor još uveče. Muškarcu su odigrali još koju partiju karata, žene su načistile bilog i crnog luka, pripravile velike sude koji se ne asniraje svaki dan, a dica su se sigrala. Ujtru su svi rano ustajali, popili su po rakiju i ručali još prid lampa-šom.

Čim svane počeli su radit, paljenje svinja je išlo sporo, jel su se kadgod svinji palili sa slamom. Dica su trčala okolo i začkala se sa vatrom.

Muškarci su radili s mesom, a žene su čistile tanka i debela criva, a domaćica nasiće mesa i žigarice pa u velikoj kastroni nastavi paprikaš. Kad se skuva bio je običaj da se dvoji-troji najbližim komšijama odnese po zdilica paprikaša.

Užnalo se paprikaša, a malo kasnije domaćica je pekla fanaka. Kad se sav poso uradi bila je disnotorska večera, cakom-pak čorba, pečena divenica, krvavica i meso, to se tako u tepcijama iznelo na astal. Di je bilo mladi, posli večere je dolazilo društvo sa svircem, pa su pivali, igrali mladi, stariji, dica.

Društvo je bilo ponuđeno fankima i vinom. Eto, to su bile zimске radosti i veselja koja su bila vezana za život Bunjevaca na salašima. A sad je sve drugačije, svinje kolju kad ko stigne, pa pomeću u zamrzivače. Nestaju salaši i salašari i naši lipi bunjevački kadgodašnji običaji.

Hronika nacionalnih manjinja konačno na nacionalnoj televiziji

Centar za istraživanje migracija je još 2013. godine snimio prvu pilot emisiju Hronike nacionalnih manjina i predstavio je programskom odboru Minority NEWS projekta, koji čine predstavnici svih Nacionalnih saveta nacionalnih manjina. Još tada je postignuta saglasnost da se projektne aktivnosti usmere u dva pravca, iznalaženju finansijskih sredstava kojima bi se podržao projekat Hronike i u pravcu pronalaženja televizijske stаницe, sa nacionalnom frekvencijom putem koje bi se program plasirao i predstavio gledaocima.

Saglasnost da je televizijski program namenjen nacionalnim manjinama na jezicima nacionalnih manjina potreban, postigla se vrlo brzo. Podršku su pružili nacionalni saveti nacionalnih manjina, misija OEBS, partnerske organizacije, predstavnici mnogih medija i medijskih udruženja, Kancelarija za ljudska i manjinska prava, kao i mnogobrojni zaposleni u Ministarstvu državne uprave i lokalne samouprave i mnogobrojni stručnjaci koji su se bavili problemima vezanim za nacionalne manjine.

Iako je prepoznata potreba i relativno brzo postignuta saglasnost da je program planiran na principima i načelima prihvatljivim za sve strane, nije sve išlo lako, jednostavno, a naročito ne brzo.

Ambicija programskog odbora i drugih angažovanih na projektu je bila da se projekat plasira na nacionalnoj televiziji RTS, jer se na taj način i program čini najjednostavnije dostupan gledaocima, ali se i šalje poruka da na nacionalnoj televiziji ima prostora i za nacionalne manjine, što bi svakako predstavljalo poziv pripadnicima nacionalnih manjina da se u značajnijoj meri uključe u javni život i time integrišu u društvo.

Upravni odbor RTS-a, sada već bivši, nije video šansu za sebe da plasiranjem emisije potvrdi sopstveni slogan i poruku da su televizija svih građana Srbije već je nekoliko puta odbio emisiju i bilo kakvu saradnju na principima koje smo predložili.

Šta je zapravo bilo sporno i zbog čega RTS nije prihvatio tako logičnu i za društvo potrebnu inicijativu?

RTS je imao poziciju da zaposleni RTS-a, novinari, urednici, saradnici mnogo bolje znaju i razumeju probleme i potrebe nacionalnih manjina nego ljudi u nacionalnim savetima nacionalnih manjina.

Mi smo se tome usprotivili tvrdeći da takav stav ne samo da nije primeren predstavnicima nacionalne televizije, i ne samo da nije etičan već nije ni demokratski niti je profesionalan, čak je i uvredljiv za legitimno izabrane predstavnike nacionalnih manjina.

Podjednako je uvredljiv stav i taj da nacionalne manjine nisu u stanju da postignu profesionalne i produkcijske standarde koje zahteva RTS, što se doduše spominjalo samo u odsustvu predstavnika nacionalnih manjina i samo po kuloarima.

Naša teza, uvek će biti da prema Ustavu Republike Srbije svaki građanin ima pravo da bude informisan na maternjem jeziku i da to pravo podrazumeva informisanje u suštinskom smislu, a ne samo puko ispunjavanje forme ili formiranje prevodilačkih servisa u nacionalnim televizijama. To suštinski znači da je neophodno da se predstavnici nacionalnih manjina uključe u prikupljanje,

obradu i plasiranje informacija u svojoj zajednici da bi informisanje uopšte imalo smisla, ali RTS je upravo to pravo osporavao pripadnicima nacionalnih manjina.

Sa još većom nevericom smo primili informaciju od tadašnjeg predsednika Upravnog odbora nacionalne televizije da za manjine postoji RTV i da je to sasvim dovoljno, a da se sa rešenjem za manjine izvan Vojvodine ne treba žuriti.

Ipak, posle nekoliko odbijanja RTS-a da emituje naš program i da ispuni svoju zakonsku i ustavnu obavezu pronašli smo podršku u Ministarstvu kulture i informisanja i u Televiziji Pink Info tako da se posle 3 godine naša borba isplatila i po prvi put će u skorijoj istoriji informisanja u Srbiji pripadnici nacionalnih manjina preko svojih izabranih predstavnika u programskom odboru projekta Minority NEWS imaju mogućnost da na svom maternjem jeziku jednom nedeljno u trajanju od pola sata pogledaju vesti od značaja za njih.

Pored doprinosa informisanju, Hronika nacionalnih manjina doprinosi promociji interkulturalnosti i podržava očuvanje različitih jezičkih i etničkih identiteta u Srbiji, što Srbiju čini modernom evropskom državom, a srpsko društvo otvoreno, odgovorno i perspektivno.

POZIV MAKEDONCIMA ZA IZBORE

Fondacija za očuvanje i unapređenje Makedonske kulture u Srbiji Makedonsko sunce i njen upravnik Ozren Simjanovski pozivaju sve državljane Republike Makedonije koji žive u Srbiji, a poseduju makedonski biometrijski pasoš, da ostvare svoje biračko pravo i prijave se za glasanje za parlamentarne izbore koji će se održati u Makedoniji 24. aprila.

Prijavlivanje je u Ambasadi Makedonije u Beogradu do 30.marta, popunjavanjem prijave za glasanje i zahtevom za upis u poseban birački spisak, uz šta se dostavlja fotokopija makedonskog bio-

metrijskog pasoša kao i fotokopija srpske lične karte ili fotokopija bilo kojeg drugog dokumenta kao dokaz privremenog prebivališta u Srbiji.

Fondacija Makedonsko sunce nudi pomoć pri ostvarivanju svih biračkih prava za sve zainteresovane i to: formulare, usluge kopiranja, prevod dokumentata, kao i organizovani odlazak za Beograd na dan glasanja.

Za dodatne informacije dostupan je meil:

makedonska.fondacija@yahoo.com ili Ambasada Republike Makedonije u Beogradu na telefon 011 3284924

U Nišu predstavljen projekat produkcije „RomaWorld“

Usali „MediaCentra“ u Nišu održana je konferencija za medije na kojoj je predstavljen projekat udruženja Roma, produkcija „RomaWorld“ iz Niša, pod nazivom „Romi i Strategija za unapređenje položaja i statusa Roma u Srbiji 2015-2025.“. Projekat se realizuje uz finansijsku podršku Kancelarije za ljudska i manjinska prava Vlade Republike Srbije.

Konferenciji su, osim predstavnika medija, prisustvovali predstavnici mnogobrojnih organizacija civilnog društva kao i predstavnici Kancelarije. Nakon predstavljanja projekta, prisutnima je omogućeno da iznesu svoje predloge u pogledu aktivnosti koje treba preduzeti koordiniranim delovanjem romskih organizacija, a sve sa

namerom da efekti realizacije ovog projekta budu što vidljiviji.

Projektom je planirana izrada pet TV paketa i poruka koji bi obuhvatili osnovne oblasti, predstavljene kao prioritete, a koje bi trebalo da budu ostvarene narednom dekadom Roma:

obrazovanje, stanovanje, zapošljavanje, read-

misija i upis u matične knjige.

Iz Kancelarije ističu da se na konkurs za projekte udruženja radi unapređenja položaja i statusa Roma u Republici Srbiji prijavilo 126 organizacija civilnog društva, a finansijski je podržano 36 projekata.

Organizacijama civilnog društva na lokalnom nivou finansiranje projekata na ovaj način je od neprocenljive važnosti, a lokalnim samoupravama ovakav aktivizam predstavlja dobru polaznu osnovu za izradu lokalnih strateških dokumenata.

Nacionalni savet crnogorske manjine dobio nove prostorije

Nacionalni savet crnogorske nacionalne manjine dobio je nove prostorije, a rieč je o objektu površine 400 kvadratnih metara koji se nalazi u centru Vrbasa.

Novi Crnogorski dom su svečano otvorili ambasador Crne Gore u Srbiji Branislav Mićunović i predsednik Nacionalnog saveta crnogorske nacionalne manjine, Ratko Šoć koji je istakao da će osim kancelarija Saveta ovo biti mesto gde će se održavati izložbe, predstave, književne večeri, radionice i drugi kulturni događaji.

Na otvaranju je predstavljena izložba Oktoih autora Dimitrija Popovića, eminentnog crnogorskog slikara, grafičara i književnika koji živi i radi u Zagrebu.

Savet je ovaj prostor dobio na korišćenje od Razvojnog fonda AP Vojvodine uz podršku Vlade Vojvodine, a učestvovala je i Uprava za dijasporu Crne Gore.

Centar za istraživanja migracija
Center for Migration Studies

Publikaciju podržava Fondacija za otvoreno društvo, Ambasada Sjedinjenih Američkih Država iz Beograda i Misija OEBS u Srbiji. Mišljenja objavljena u biltenu ne predstavljaju nužno zvanične stavove vlada i organizacija koje finansiraju projekat